

Allmänt

Om en huvudman har del i ett dödsbo ska ställföreträdaren (god man/förvaltare) vårda dennes rätt i boet, liksom vid bodelning och skifte eller ingående av avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo. Det är nödvändigt att ställföreträdaren noggrant läser igenom informationen som lämnas, då den innehåller instruktioner som är av stor vikt när denne ska ta ställning till de olika rättshandlingar som kan uppkomma. Det är ställföreträdaren som företräder huvudmannen och som överförmyndaren utövar tillsyn över. Det är därför endast denne som är behörig att ansöka om de samtycken som kan bli aktuella vid förvaltningen av dödsboet. Mäklare, begravningsbyråer, banker med flera kan således inte ge in sådan ansökan.

Bouppteckning

Bouppteckning ska ske senast tre månader efter dödsfallet och lämnas in till Skatteverket senast inom fyra månader från dödsfallet. Då ställföreträdaren företräder den enda dödsbodelägaren är det denne som måste agera för att få till en bouppteckningsförrättning. Ställföreträdaren förväntas inte själv ha den kunskap som är nödvändig för en sådan rättshandling utan kan vända sig till en juridisk byrå. Ställföreträdaren bör begära en kopia av den registrerade bouppteckningen för att ha den som underlag när det blir dags att ta ställning till vilka åtgärder som är aktuella att vidta i dödsboet. Meddela överförmyndaren när bouppteckningen har registrerats hos Skatteverket.

Testamente

I samband med bouppteckning kan testamente komma att visas upp. Ställföreträdare ska då ta del av det för huvudmannens räkning. En ställföreträdare får inte för huvudmannens räkning avstå från arv eller testamente. Det innebär för de fall huvudmannen genom förordnandet helt eller delvis fråntas rätt till arv att ställföreträdaren endast får erkänna sig delgiven testamentet. Har ställföreträdaren trots detta godkänt testamentet är godkännandet utan verkan och får till följd att ställföreträdaren anses delgiven testamentet det datum då denne skrev under godkännandet. Företräder ställföreträdaren en bröstarvinge och förordnandet kränker dennes rätt till laglott, måste ställföreträdaren ovillkorligen begära jämkning av testamentet innan det passerat sex månader från delgivningsdatum. Ställföreträdaren ska också ta ställning till om det finns anledning till klandertalan av testamentet.

Rättshandlingar i dödsboet

En ställföreträdare som vid dödsboförvaltningen deltar i en rättshandling ska i den utsträckning som gäller vid förvaltning enligt 14 kap föräldrabalken hämta in överförmyndarens samtycke till åtgärden. Den vanligast förekommande rättshandlingen i dödsboet som fordrar nämndens samtycke är försäljning av fast egendom eller bostadsrätt. Även andra rättshandlingar kan förekomma. Kontrollera alltid vad som gäller när det blir aktuellt att vidta en rättshandling i dödsboet.

Försäljning av fast egendom/bostadsrätt

Blir det aktuellt att sälja fast egendom/bostadsrätt som ingår i dödsboet ska ställföreträdaren ansöka om överförmyndarens samtycke till rättshandlingen. Till ansökan ska bifogas:

- Köpekontrakt i original undertecknat av ställföreträdaren och samtliga köpare. Av villkor i köpekontraktet ska det framgå att försäljningen är beroende av överförmyndarens samtycke.
- Mäklarens budgivningslista.
- Bevis om att fastigheten varit ute till försäljning på öppna marknaden.
- Skriftligt samtycke från huvudmannen. Har han eller hon undertecknat ansökningsblanketten betraktar överförmyndaren det som att huvudmannen lämnat sitt samtycke. Kan denne på grund av sitt hälsotillstånd inte ta ställning till åtgärden fordras det ett läkarutlåtande där denna uppgift framgår. Överförmyndaren är skyldig att hämta in yttrande från huvudmannens make/sambo och närmaste släktingar. Närmaste släktingar är föräldrar, barn och syskon. Det kan även bli aktuellt med att höra andra släktingar. Observera att dessa inte har någon vetorätt utan bara har rätt att uttrycka sin åsikt utifrån vad de anser är bäst för huvudmannen. Nämnden hämtar in yttrandena först efter det att ansökan med komplett underlag inkommit till nämnden. Bifoga om möjligt adressuppgifter till ovan angivna släktingar. Ansökan om samtycke till försäljning av egendomen innebär att överförmyndaren ska göra en prövning av om åtgärden är lämplig, vilket kan medföra att olika utredningsåtgärder blir aktuella. Ansökan om samtycke måste därför lämnas in i god tid innan tillträdesdagen.

Ensam dödsbodelägare

När huvudmannen är ensam dödsbodelägare ansvarar ställföreträdaren för att dödsboet avvecklas och något arvskifte i formell mening ska inte ske. Samtliga dödsboets utgifter och skulder ska betalas och i förekommande fall avsättning ske på dödsboets konto för kommande utgifter, såsom upplupen inkomstskatt, reavinstskatt och fastighetsskatt. Slutligt avslut kan således inte göras förrän året efter dödsfallsåret, då det finns ett beslut om slutlig skatt och eventuell kvarskatt har betalats. Avvecklingen av de kvarvarande tillgångarna sker genom endera att

- samtliga dödsboets tillgångar, såväl bankmedel som andra tillgångar såsom värdepapper, fastighet med mera förs över till huvudmannen.
- samtliga tillgångar utöver bankmedlen säljs i dödsboets namn. Försäljningssummorna ska sättas in på dödsboets konto och för det fall de genomförda försäljningarna medför reavinstskatt ska ett belopp som täcker dessa skatter och andra eventuellt tillkommande utgifter sparas på kontot. Därefter ska det kvarvarande saldot på bankkontot/bankkontona föras över till ett konto som tillhör huvudmannen.
- vissa tillgångar säljs och vissa förs över till huvudmannen.

Redovisning av avvecklingen

Ställföreträdaren redovisar avvecklingen i den kommande årsräkningen. Handlingar som visar hur avvecklingen genomförts ska bifogas årsräkningen. Där ska framgå vad som skett med samtliga tillgångar i dödsboet. Kontoutdrag över dödsboets samtliga konton ska bifogas, för tiden från och med dödsdagen och fram till det datum då medlen förts över till huvudmannen. Vad gäller övriga tillgångar ska det bifogas underlag som utvisar endera försäljningen av tillgången, alternativt att tillgången förts över till huvudmannen. Ställföreträdaren ska vid överföring av bankmedel beakta att behållningen på huvudmannens ospärrade konto inte får överstiga cirka 25 000 kronor. Det innebär att medel överstigande denna summa ska sättas in på konto i huvudmannens namn, försett med överförmyndarspär.